

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vredništvu v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 80 k.

Izbaha vsaki četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
na celo leto . . . 3 fl.
„ pol leta . . . 1 fl. 50 k.
„ „ „ . . . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . . . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . . . 1 fl. 30 k.
„ „ „ . . . — fl. 62 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

Štv. 19.

V Mariboru 7. maja 1868.

Tečaj II.

Razsodbo,

ktero je Celjska okrajna sodnija v naši tiskovi pravdi izrekla, je slav. viša deželna sodnja v Gradcu popolnoma potrdila. Prihodnjič jo prinesemo.

Vredništvu.

Tiskova pravda „Slov. Gosp.“ Končna razprava kazenska pri c. kr. okrožnej sodniji Celjskej.

(Dalje.)

Dr. Srnec: Poprej ko se konča dokazna obravnava (Beweisverfahren) naj mi slavna sodnija dovoli, da preberem en sestavek, ki je s tim v ravno nasprotni podobni in se je pred kratkim v vseh časnikih tiskal. (Sodniki in drž. pravdnik nimajo nič soper to. Dr. Srnec prebere oklice na Dunajčane in nemške strelece v Avstriji, ktere je natisnola „Zukunft“ v 48. listu dne 27. svečana 1868, v kterih se vsi Nemei — tudi preko Avstrije in preko morja — kličejo na streljanje meseca julija v Beč z besedami, kterih bi Slovan mutatis mutandis ne smel rabiti, brez da bi si veleizdajstva pravdo nakopal. Prebravši položi list na „zeleno mizo“.)

Prvosednik (proti drž. pravdniku): Še imate kaj?

Drž. pravdnik: Nimam ničesar več opomniti.

Prvosednik (proti g. Janžiču): More biti mi veste Vi pisatelja imenovati.

Janžič: Ga ne poznam!

Drž. pravdnik: Po denašnej razpravi se tožba na sebi ni spremenila v nobeni točki. Moram tedaj kakor poprej v tožbi v tem okrivljenem sestavku spoznati djanje dveh pregreškov soper javni mir in red po §§. 300 in 302 kaz. zak. Moram pa tudi predlagati razsodbo, da sta oba gospoda zatožena omenjenih pregreškov po istih paragrafih kriva. Kajti §. 300 kaz. zak. pravi tisti, ki uredovanje, zaukaze oblastnij, službino delavnost vladinih organov v nič devati ali druge k sovraštvi in k zaničevanju nadražiti skuša, imenovana pregreška okrivni. A dokazati ni težko, kar sem že v tožbi storil, da ima okrivljeni članek zares v sebi kaj enakega kakor popisano vničdevanje in šuntanje. Brž v drugem oddelku članka se namreč v misel jemljó raznovrstna prebivališča Slovencev v Avstriji, kjer se bere: naša bivališča so na „Ogerskem“, Štirskem, Koroškem, Kranjskem, Primorju. Potem se razmere Slovencev k sedežem drugih narodnosti v teh deželah povdajajo; od Madjarjev se sploh reče, da so „nepravilni“, da se „na Ogerskem Slovenci tlačijo od nepravilnih Madjarjev“. To pomeni stavek brž v začetku drugega oddelka, kjer se govori od razmer Slovencev in Madjarjev. Dalje se govori o razmeri k Nemeem na Štirskem, kjer se bere: „Nemci požirajo Slovence“. Naj se prestavlja „požirati“ kakor koli, pomen ostane vedno jasen. Po tem se razlagajo razmere na Koroškem s tamošnjimi nemškimi prebivalci rekoč: „tam bode težko rešitve razve ako vsemodra previdnost pomore“. Na to se kaže na Primorje govoreč „od nekega „strahovitega“ („erschrecklich“) pritiskanja laškega življa“ s pristavkom: da se to „z dovoljenjem“ („Genehmigung“) bečke vlade godi. Če se pa vladi očita, da se eden jeni narodov po drugih narodih tlačí, potem se vlada zaničuje in pred drugimi osramoti in sicer tim bolj osramoti, če se reče, da eden narod drugega „z dovoljenjem“ vlade pritiska. Da, še bolj, če se piše, da je že tako deleč prišlo, da gre

za „bitje ali nebitje“ („Sein oder nicht sein“). Mislim tedaj, da sem ravno s tim stavkom dokazal, da je ta sestavek pisan soper vladine organe in ker se je natisnol v časniku, se že razvidi, da se je ta misel tudi med prosto ljudstvo razširiti hotela. Ali to ni še vse! V daljšem tretjem oddelku tega sestavka stoji, da je nemško uradništvu prvi in poglavitni vzrok ponemčevanju in zaničevanju slovenske narodnosti in jezika; a tudi tu se opira na „odobrenje“ („Gutheissung“) vlade rekoč, da se je ravno vlada se svojim uradništvom za to poganjala, da bi Slovence iz vrste živočih zbrisala in jih spremenila v Nemece, kakor se spremenjajo v metulje gosenice ter tako pomnožila število Nemecev z številom Slovencev. Menim tedaj, da se, če se uradništvu in to z odobrenjem vlade kot glavni vzrok ponemčevanju in zaničevanju slovenske narodnosti in jezika postavi, ne le vlada v nič devlje, tem več tudi uradništvu, to je njeni organi in če bi to res bilo bi zares uradništvu pred vsemi očmi moralo biti osramočeno. Že s tim stavkom sem dovolj dokazal, da je v tem sestavku dejanje pregreška, ktero določuje §. 300 kaz. zak.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Gospodarska dela meseca maja.

V hiši in v dvoru. Zrnje se mora premetati in dobro prevetriti, svigli (senišča) zesnažiti, za kositev in žetvo se morajo potrebne stvari pripraviti, Laneno in konopljeno seme se more za sejatev izčistiti; na zavarovanje proti toči se ne sme pozabiti.

V hlevih. Kravam, ktere še dojiyo, se mora davati zelena klaja, mlada živina mora vendar dobivati samo suho klajo; pri lepem vremenu se začnejo že ovce striči in volna prati.

Na polju in senokošah. Ječmen se mora sejati, repa in krompir posaditi, sladko korenje in ogršica okopati; turšica (kuruza), proso se naj seje, tudi hajdo že v nekotih krajih ta mesec sejejo, zimska žita se ne smejo več pleti, prevelika pšenica se lahko podkosi. Na senokoše se mora marljivo voda napeljavati, senokoše, ktere se trikrat kosijo, se proti zadnjemu t. m. lahko kosijo.

V vrtih in sadovnjakih. Gosenice in hrošči se morajo marljivo pobirati in pokončavati, pri zlahtnih drevesih, se vezila (povresla) naj malo napustijo in nepotrebne veje odrežejo; na vrtu se mora zelenjad okopati, opleti in če je sušno vreme zalivata. Šalata, poletna redkev, fajzol in krastavec (murke) se morajo posejati; kapusove, kolorabine in kolove sadike (pflanze) se morajo saditi, cvetno zelje posejati.

V vinogradih in hmelnikih. Iz početka tega meseca morajo vinogradi okopani biti, mladike, na kterih se ne kaže grozdje, se lahko odtrgajo; cepljenje in okuliranje še se lahko nadaljuje. Hmelove mladike se morajo marljivo h kolju napeljavati in privezati, hmel pognojiti in okopati.

Pri ribnikih. Paziti se mora, da voda ne predere ribnikovih jezov.

Pri ulnjaku. Paziti se mora na rojenje, ktero se že ta mesec začne.

Log in lov. Starovina se mora izkopati, hrastova skorja lušiti, drevje se ne sme več sekati. Mlade lesice se morajo loviti in streljati ravno tako tudi velike ptice roparice.